

augustus 2010

*Archieven;
hoe komen
we er aan?*

pagina 8

ACHTERHOEKS ARCHIEF

REGIONAAL ARCHIEF ZUTPHEN

STREEKARCHIVARIAAT DE LIEMERS EN DOESBURG

WATERSCHAP RIJN EN IJSSEL

Eigenzinnige jonkheer Brantsen

De familie Brantsen had sinds 1844 het landgoed Wielbergen te Angerlo in bezit. Vivian Jacob Lodewijk Tom baron Brantsen werd in 1880 geboren en zou tot zijn dood in 1954 op het landgoed blijven wonen. Rond 1920 richt Vivian Brantsen de Brantsen-Stichting op die onder andere als doel heeft het ondersteunen van het protestants-christelijk leven en maatschappelijke organisaties en zorg in de Liemers. Na het overlijden van Vivian Brantsen, de laatste telg van de familie, wordt de stichting in 1954 eigenaar van het landgoed. Sinds 1964 heeft de Stichting Philadelphia Zorg het landgoed in langdurige erfpacht.

Vivian stond bekend als een zeer eigenzinnig man die met alles en iedereen de spot dreef. Als echte man van de leisure class had hij geen beroep, maar vulde zijn tijd met het maken van reizen en het uitgeven van verschillende boeken en een krant in

eigen beheer. De krant genaamd 'Het Algemeen belang voor de gemeenten Angerlo en Doesburg' heeft hij uitgegeven van 1923 tot aan zijn dood in 1954. De krant was ontstaan omdat Vivian een fervent schrijver was van ingezonden brieven maar deze al snel niet meer geplaatst kreeg in de reguliere bladen. In elke uitgave trekt hij fel van leer tegen alles wat hem tegenstond in de lokale gemeenschap; vooral burgemeester, wethouders en

de katholieke geestelijkheid moesten het ontgelden. Ook uitte hij tijdens en na de Tweede Wereldoorlog ongezouten kritiek op de Duitse bezetters.

Zijn kritiek op alles en iedereen heeft hem regelmatig moeilijkheden bezorgd. Niet alleen raakte hij hierdoor vervreemd van zijn familie, die het niet eens was met zijn uitspraken, maar ook moest hij in 1904 voor de rechtbank verschijnen wegens smaad.

Niet alle edities van bovengenoemde krant 'Het Algemeen belang voor de gemeenten Angerlo en Doesburg' zijn helaas bewaard gebleven. In de documentatiecollectie van het archief in Doesburg is echter nog wel een aantal edities aanwezig en te raadplegen. ■

Archief Kring van Dorth beschreven

Joost Dijksman en Hans de Rooy hebben namens de oudheidkundige vereniging De Elf Marken een nadere toegang gemaakt op het archief van de gemeente Kring van Dorth (1795) 1818-1831. Bijna alle stukken uit het archief dat bij Regionaal Archief Zutphen wordt bewaard, hebben de heren beschreven. De nadere toegangen zijn goede hulpmiddelen voor historici en genealogen.

Interessant voor de kleine gemeenschap van Dorth zijn de brieven en aantekeningen over bijvoorbeeld het onderhoud van de wegen, gegevens over de conditie van de veestapel, aanstellingsbrieven van functionarissen, overzichten van traktementen van schoolmeesters en voorschriften voor het begraven van overledenen. Over de gehele periode zijn deze gegevens terug te vinden. Maar ook meer triviale onderwerpen als het aanbrengen van een handwijzer bij herberg De Roskam of het opvoeren van reiskosten brengt de alledaagse gang van zaken in deze plattelandsamenleving aan het begin van de negentiende eeuw mooi voor het voetlicht.

Voor genealogische zoektochten zijn de ingekomen stukken van belang, omdat ze heel veel gegevens bevatten over de bewoners van Dorth. Daarnaast bevatten de 21 bijlagen bij de huwelijksakten van 1819 tot 1831 vaak aardige gegevens.

Kring van Dorth

Sinds 2005 hoort het dorp Kring van Dorth bij de gemeente Lochem. Daarvoor behoorde het tot diverse (zelfstandige) bestuursorganen.

Tot 1811 was de Kring van Dorth een (hoge) heerlijkheid; het was een zelfstandig gebied met eigen wetten, bestuurders en rechtspraak. In 1795 werd onder invloed van de Fransen een onderscheid gemaakt tussen bestuur en rechtspraak. Ook Kring van Dorth kreeg een eigen municipaliteit. Deze voorlopers van de huidige gemeenteraden werden in 1798 weer af-

De Roskam op een kadastrale kaart uit 1889

geschaft, waarna Kring van Dorth korte tijd onder ambt Vorden viel.

In 1803 werden richteramten ingesteld. Kring van Dorth werd een eigen richterambt met aan het hoofd een richter. Deze richter had zowel een bestuurlijke als juridische functie en was ondergeschikt aan de scholt van Zutphen. De richter van Dorth was J.C. Druman, woonachtig op De Veste te Oxe.

De Franse bestuurlijke indeling, waar Nederland vanaf 1810 direct onder viel, maakte een einde aan richteramten en vormde gemeenten van minimaal 500 inwoners. Omdat Kring van Dorth niet aan dat quorum kwam, werd het ingedeeld bij de (nieuwe) gemeente Gorssel. Op grond van oude heerlijke rechten werd Kring van Dorth op 1 januari 1818 een eigen gemeente. Ook al was de gemeente de bestuursvorm, tot 1825 werd de Kring van Dorth aangeduid als schoutambt. Het eerst halfjaar van de zelfstandigheid was E.F. Pan-

nekoek schout (burgemeester). Daarna – tot de opheffing van de gemeente – was J.J. de Vuller schout/burgemeester. Hij combineerde dit ambt overigens met het burgemeesterschap van de gemeente Gorssel.

Op 1 juli 1838 werd Kring van Dorth definitief opgenomen bij de gemeente Gorssel. De gemeente Gorssel tenslotte, werd op 1 januari 2005 opgenomen in de gemeente Lochem.

Het archief van de gemeente Kring van Dorth bevat naast de bestuurlijke stukken van de gemeente uit 1811-1831 ook de bestuurlijke stukken van de municipaliteit (1795-1798) en het richterambt (1803-1811).

Website

De inventaris van het archief met de uitgebreide nadere toegang kunt u downloaden van de website www.regionaalarchiefzutphen.nl. ■

SCHATKAMER

Stormramp Neede

Op 1 juni 1927 trok een zware storm over het gebied tussen Lichtenvoorde en Neede. Deze storm bleek achteraf een F4-tornado te zijn, op een schaal van 1 tot 5. De storm was krachtiger en verwoestender dan de veel bekendere van 1925 die met name Borculo verwoestte, maar ook in Neede zijn sporen achterliet. In 1927 trok de storm niet rechtstreeks over de grootste bevolkingscentra. Desondanks vielen er toch nog tien doden en waren er honderden gewonden. De verwoesting was enorm.

Ook in Neede was veel beschadigd, met name in het stationsgebied. Achter het station stonden noodwoningen, die letterlijk wegwaaiden. De schade in deze plaats werd door de burgemeester van Neede geschat op ruim 400.000 gulden.[1] De ramp kwam uitgebreid in het nationale nieuws. Er waren inzamelingsacties en men begon met het opruimen en later herstellen van de schade.

Taxatie

Door de Gemeente Neede is na de ramp een taxatierapport aangelegd van de getroffen huizen [2], om te bepalen op hoeveel schadevergoeding de bewoners/eigenaars recht hadden. Het rapport, in de vorm van een groot formaat ingebonden boek, bevat 22 kolommen per bladzijde. Hierin staan ondermeer de eigenaren (of huurders) beschreven, het adres, voor welk bedrag deze mensen aan inkomstenbelasting waren aangeslagen in 1926/27 en het bedrag aan hypotheekbelasting. Daarnaast geeft dit taxatieboek een overzicht van de soort geleden schade in Neede, de taxaties van de schade en de daadwerkelijke vergoedingen die zijn uitgekeerd.

In het archief van het gemeentebestuur van Neede bevinden zich meer stukken die betrekking hebben op de ramp van 1927.[3] Hieruit komt de omvang van de schade naar voren, dat

Omgeworpen treinwagon. Fotocollectie Groenlo 20-00051

de rest van Nederland betrokken was, maar ook hoe moeilijk het soms was genoeg geld in te zamelen. Dit laat een gedrukte brief van het 'Comité tot leiding van de Steunactie' zien, met de titel: 'Stormramp 1927 (niet geschikt voor publicatie)'. Hierin staat dat de inzameling voor de ramp van 1927 veel minder geld oplevert dan voor de ramp uit 1925.

Volgens het Comité komt dit door twee dingen: de ramp is minder zicht-

baar, omdat het een minder dicht bevolkt gebied betreft (dan in Borculo) en mensen zouden in 1927 minder bereid zijn geld te schenken, omdat bij de wederopbouw in 1925 het geld niet altijd even goed besteed zou zijn.[4] Maar zoals het Comité het schrijft:

“Hiertegenover staan wij machteloos, doch wij vragen, moeten de thans getroffen en daaronder lijdende?” ■

[1] Achterhoeks Archief, Archiefnr 0673 Gemeentebestuur Neede 1811-1941 (1970) inv.nr. 1448.

[2] Archiefnr 0673, inv.nr. 1445.

[3] Ibidem, inv.nr. 1441-1449. Hierin zitten ook stukken die betrekking hebben op de ramp van 1925.

[4] Ibidem, inv.nr. 1444.

Detail van het taxatierapport, archiefnr. 0673, inv.nr. 1445

De Gasthuisboeken van Doesburg

In de archieven van de stad Doesburg zijn vele documenten terug te vinden die betrekking hebben op het Gasthuis. De belangrijkste bronnen zijn de twee Gasthuisboeken uit 1450-1654 en 1655-1761. De boeken bevatten de besluitenlijsten van het bestuur van het Gasthuis en bevatten daarnaast veel informatie over de bezittingen en verpachtingen en de dagelijkse gang van zaken in het Gasthuis.

Een aantal jaren geleden heeft zich een enthousiaste werkgroep van twaalf personen gevormd, die de beide Gasthuisboeken transcribeert; de teksten worden ontcijferd en uitgetypt. Het handschrift waarin deze boeken geschreven zijn, is bijzonder moeilijk te lezen en het kost de werkgroep heel wat inspanning om de teksten in modern schrift over te zetten. Bovendien is een aantal leden van de werkgroep bezig van alle besluiten van de Gasthuismeesters die in het oudste boek vermeld staan, een samenvatting te maken, zodat de teksten voor toekomstige onderzoekers

Lezing van drs. A.M. Kutsch Lojenga

veel toegankelijker worden.

De transcriptie van het meest recente Gasthuisboek, voorzien van een aantal inleidende artikelen, is in 2009 uitgegeven en aan de transcriptie van

het oudste boek (1450-1654) wordt hard gewerkt.

Ter gelegenheid van de Doesburgse Hanzedagen op 12 juni hield drs. A.M. Kutsch Lojenga namens de werkgroep een voordracht over het Gasthuis voor de bezoekers aan het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg. Hierin vertelde zij ondermeer dat het exacte stichtingsjaar van het Gasthuis niet bekend is. Wel is er veel bekend over de voorwaarden en eisen die door de Gasthuismeesters werden gesteld aan bewoners en daar was dan ook veel over te vertellen.

Bezienswaardigheid

De Gasthuiskerk en het hofje met de gasthuiswoningen zijn een bezienswaardigheid in het centrum van Doesburg. Het Gasthuis met zijn bezittingen wordt tegenwoordig beheerd door De Gestichten van Weldadigheid. De Gasthuishuisjes worden nog steeds bewoond. Ze zijn zeer in trek, maar van gemeenschappelijke maaltijden waar een gasthuisbewoner in de zestiende eeuw recht op had, is geen sprake meer. ■

De gasthuiswoningen in Doesburg

COLUMN

Help! De archivaris wordt met uitsterven bedreigd!

Archivarissen zijn van oudsher de beheerders van het papieren erfgoed. Ze ontsluiten archieven door middel van doorgaans lijvige inventarissen en stellen blijmoedig stukken voor raadpleging ter beschikking aan het publiek. In een incidenteel geval helpen ze een bezoeker met het ontcijferen van een oud-Nederlandse tekst, want paleografie is van oudsher het geleerde domein van de archivaris. Een mooi vak, dat vak van archivaris. Zo is het al jaren, maar zo zal het niet blijven. Wordt de archivaris met uitsterven bedreigd?

Digitaliseren

In de jaren 90 van de vorige eeuw werd de computer algemeen gebruiksgoed. Al gauw zagen ook archiefdiensten grote voordelen in het gebruik ervan.

Charters (akten op perkament) werden gescand en gedigitaliseerd. De originelen konden vanaf toen veilig in de archiefbewaarplaats blijven; geen vingers – met of zonder handschoenen – hoefden hen meer aan te raken. Een ware hype ontstond door het digitaliseren van genealogische bestanden. Genealogie was al een keurige hobby voor menig archiefbe-

Dorus als archivaris ...

Zal het de archivaris net zo vergaan als de dodo?

zoeker op jaren, maar vanaf nu konden werkelijk massa's mensen hun stamboom zo via het internet bestuderen.

Gretig vonden de archiefbescheiden aftrek via het web.

Maar ook andere archieven en archiefgedeelten werden gedigitaliseerd en via het internet aan een ieder ter inzage gegeven. In de studiezalen werd het wat rustiger.

De ontwikkeling gaat verder... In de zeer nabije toekomst zullen de meeste archiefstukken niet meer gedigitaliseerd behoeven te worden, omdat ze digitaal zijn ontstaan. De overheid wil steeds dichterbij zijn burgers staan en moedigt zijn ingezetenen aan via het internet met die overheid te communiceren. Binnenkort gaan veel activiteiten waarvoor de burger vroeger naar het gemeentehuis moest snel en efficiënt via het web: een paspoort, een rijbewijs of een bouwvergunning aanvragen, dat kan binnen afzienbare tijd allemaal van huis uit, van achter de eigen computer.

Overbodig

Ook overheden onderling werken steeds meer digitaal. Zo worden bestemmingsplannen niet meer op papier aangeboden, maar via een weblink toegankelijk gemaakt.

Veel papieren rompslomp van vroeger behoort hiermee tot het verleden. De neerslag van die handelingen zal voor een groot deel digitaal zijn en blijven.

En als er geen papier meer wordt gefabriceerd hoeft de archivaris dat natuurlijk ook niet meer toegankelijk te maken. Dan is er in de toekomst dus geen archivaris meer nodig. Of toch wel?

Transformatie

Jawel, maar de functie-inhoud zal wijzigen. Overheidarchieven worden na 20 jaar openbaar. Dat zal zo blijven en die wirwar zal – ook als hij niet langer toegankelijk behoeft te worden gemaakt, omdat hij dat al van nature is – toch toegankelijk moeten blijven voor het nageslacht. Dat vraagt andere competenties van een archivaris dan de thans bestaande. Paleografie wordt (is) als leervak geschrapt, informatiewetenschap heeft de toekomst. Een archivaris nieuwe stijl wordt een informatiebeheerder van het geschreven (of ingeklopt) cultureel erfgoed.

Hoe houden we al die digitale documenten in de toekomst voor een ieder toegankelijk? Hoe zit dat met converteren van bestanden? Hoe beheren wij een E-depot? Kortom, uitdagingen voldoende.

De archivaris wordt niet met uitsterven bedreigd, hij of zij is getransformeerd tot informatiemanager. De archivaris met stofjas, muizenissen en muizenvalletjes is definitief in het Van Rappardmuseum bijgezet. ■

... met de stofjas.

Watererfgoed; schaapskooi Etten

Het behoud van het culturele erfgoed behoort vanouds niet tot de primaire taken van het waterschap. Rijn en IJssel wil zijn verantwoordelijkheid in de maatschappij echter ten volle nemen. Daarom doet het waterschap in sommige gevallen meer aan natuurontwikkeling dan strikt noodzakelijk is. Dezelfde motivatie geldt voor restauratie of herontwikkeling van cultuurhistorisch waardevolle elementen of objecten aan of nabij water.

Waterschap Rijn en IJssel bezit een schaapskooi. Dat is op z'n zachtst gezegd, bijzonder. Hoe komt een waterschap aan een schaapskooi en wat moet het ermee?

In 1987 kocht het Zuiveringsschap Oostelijk Gelderland, (Z.O.G., een van de rechtsvoorgangers van Waterschap Rijn en IJssel) van mw. A.J.M. Borkus te Etten een boerderij met bijgebouwen en gronden om er de rioolwaterzuiveringsinstallatie Etten op te kunnen bouwen. Een deel van de

boerderij werd gesloopt en een ander deel werd opgeknapt. De kleine schaapskooi werd ongemoeid gelaten. Hij stond gewoon niks en niemand in de weg. Zo werd het Z.O.G. – en na de waterschapsfusie in 1997 Waterschap Rijn en IJssel - eigenaar van een schaapskooi.

Aangenomen wordt dat het gebint van de schaapskooi van 1832 of eerder is. De schaapskooi bevindt zich op de restanten van de hoeve Oude Wisch, ten westen van de Slingerparallel. Van de bovengrondse bebouwing is de schaapskooi het enige overblijfsel van de hoeve.

Vroegere Kasteel van Wisch

Pal voor de schaapskooi in Etten heeft de voorganger van het huidige kasteel van Wisch gestaan. Tot 1986 was dit nog in het landschap zichtbaar. Ook van de vroegere gracht waren nog sporen aanwezig. Na die tijd is het terrein afgegraven tot gelijke hoogteligging met zijn omgeving.

Wanneer dit eerste kasteel van Wisch

is gesticht is niet bekend, maar Sweeder en Berend van Wisch worden in 1178 als eigenaren vermeld. Ze werden begraven in klooster Bethlehem in Gaanderen. Ook is er onduidelijkheid over de afbraak van het kasteel. Mogelijk dat Maarten van Rossum in 1531 het huis heeft verwoest.

In 2008 heeft de gemeente onderzoek uitgevoerd naar het vroegere huis Wisch. De gemeente wil de schaapskooi op de gemeentelijke monumentenlijst zetten. Het waterschap was eerst niet zo blij met het bezit van een monument zonder enig waterschapsbelang, maar voortschrijdend inzicht en veranderd beleid heeft tot een andere kijk op het bezit van de schaapskooi geleid. Het waterschap koestert zijn kleine monument nu en werkt mee aan initiatieven om de schaapskooi onder de aandacht van een groter publiek te brengen. Het gebouwtje is van binnen (nog) niet te bezichtigen. ■

De schaapskooi. Foto: J. Knuvers, 2007

WERK IN UITVOERING

Beeldbank Achterhoeks Archief

Sinds 2009 is het Achterhoeks Archief bezig de aanwezige fotocollecties op haar website te plaatsen en doorzoekbaar te maken. Inmiddels zijn in de beeldbank ruim 22.000 foto's te vinden. Dit aantal groeit gestaag. De beeldbank is goed toegankelijk en doorzoekbaar door middel van knopje 'zoeken in alles' op de website.

Het Beeldbankproject wordt uitgevoerd met hulp van vrijwilligers. Zij scannen en beschrijven foto's die vervolgens in de beeldbank op de website worden aangeboden. Maar het verwerken van de foto's betekent niet alleen het scannen en beschrijven.

In verband met geldende auteurs- en publicatie-rechten wordt geprobeerd zoveel mogelijk de auteurs / fotogra-

Foto van de familie Garstenveld-Meekes uit het album van Verhoeks

René Valk, vrijwilliger bij het Achterhoeks Archief

fen te achterhalen. Soms is dat niet mogelijk omdat op de foto's geen enkele aanwijzing, naam of datum, staat genoteerd en ook niet bekend is hoe de foto door het archief is verworven. Indien een fotograaf (of in sommige gevallen een nazaat) wel is achterhaald, wordt toestemming gevraagd voor publicatie op de website.

In een aantal gevallen werd geen toestemming verleend. In dat geval óf indien er kosten voor plaatsing werden berekend, zijn de foto's niet op internet geplaatst. De beschrijvingen van deze foto's zijn wél te doorzoeken. De originele foto's zijn wel in de studiezaal te bekijken.

Rechten

Op de website staan wel de foto's waarvan de rechthebbende niet achterhaald kon worden. Het archief kan echter aantonen inspanning verricht te hebben om dit wel te weten te komen. Indien iemand bij het zien van de afbeelding van mening is auteursrechten te hebben, dan kan hierover contact met het Achterhoeks Archief opgenomen worden.

Gedenkboek

Recentelijk hebben vrijwilligers het "Gedenkboek 25-jarig priesterfeest van pastoor W. Verhoeks" uit het dorp Vragender bewerkt. De afbeeldingen zijn gedigitaliseerd en in de Beeldbank opgenomen.

Dit fotoboek hebben Verhoeks' parochianen uit het dorp ter gelegenheid van het 25-jarige jubileum in 1900 laten maken. Dit geeft een prachtig tijdsbeeld. Op iedere foto staat een gezin in beste kledij afgebeeld voor het huis of op het erf. Daarnaast zitten er in het album nog enkele dorpsgezichten van Vragender en nog wat andere foto's.

Bij iedere foto staat in het album een korte omschrijving. Deze beschrijvingen zijn overgenomen op de website www.achterhoeksarchief.nl.

Waar nodig zijn gegevens aangevuld uit het bevolkingsregister: welke gezinsleden op dat moment op het betreffende adres woonden. ■

Archieven; hoe komen we er aan?

Bij de gezamenlijke Oost Gelderse archiefdiensten ligt in totaal circa 30 strekkende kilometer archief opgeslagen. Daar komen jaarlijks rond de 100 m³ bij. Hoe komen die archiefdiensten nu eigenlijk aan die archieven?

Wettelijke overbrenging

De taak overbrenging en beheer van gemeentelijke archieven is vastgelegd in de Archiefwet. De gemeenten zijn verplicht archiefbescheiden ouder dan 20 jaar in blokken van 10 jaar over te brengen naar een archiefbewaarplaats.[1] Concreet betekent dit voor de overbrenging dat wanneer het oudste stuk van een blok 30 jaar oud is (voor het blok 1980-1989 is dit dus in 2010 het geval) het betreffende blok moet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats. Dit levert normaal gesproken een regelmatige, periodieke instroom van archieven in de bewaarplaats op. De gemeentearchivaris hoeft daar in feite niets voor te doen behalve erop toe te zien dat die archieven netjes geordend, materieel verzorgd en goed beschreven worden overgebracht.

Particuliere archieven

De acquisitie, 'het binnenhalen', van particuliere archieven is een niet wettelijke taak. De archiefdiensten krijgen regelmatig archiefstukken van particulieren aangeboden. Dat kan verschillen van een oude Ansichtkaart uit de erfenis van een familielid tot een omvangrijk, compleet archief van bijvoorbeeld een kerkgenootschap of een bedrijf. Deels stellen de archiefdiensten, net als vele archiefdiensten in Nederland zich meer op als ontvanger van wat wordt aangeboden dan dat er actief wordt bepaald wat ze zou willen werven. De instroom van particuliere archieven is daarmee wat onregelmatig en erg afhankelijk van aanbod. Om de instroom toch te kunnen reguleren beschikken de archiefdiensten over een zogenaamd 'Acquisitieplan'. Onderdeel hiervan is het acquisitieprofiel met criteria voor

het wel of niet toevoegen van archieven aan de betreffende archiefdienst.

Algemene criteria met betrekking tot losse stukken zijn:

- zijn het uniek(e) exemplaren;
- is er een collectie aanwezig waaraan de stukken kunnen worden toegevoegd;
- hebben de stukken toegevoegde waarde met betrekking op de lokale of regionale cultuurhistorie.

Algemene criteria met betrekking tot volledige collecties of archiefbestanden:

- is het uniek
- biedt het toegevoegde waarde met betrekking op lokale of regionale cultuurhistorie;
- zijn de documenten (grotendeels) openbaar;
- wordt er voldaan aan de eisen die worden gesteld aan de toegankelijke en materiële staat;
- de omvang van het archief;
- is er voldoende depotruimte.

Zoals gezegd is acquisitie van particuliere archieven formeel gezien geen taak die in de Archiefwet is vastgelegd. Alle archiefdiensten zijn het er echter over eens dat dit wel moet worden gezien als één van haar kerntaken. Alléén overheidsarchieven geven namelijk een te gefragmenteerd en

eenzijdig beeld van de maatschappij en particuliere archieven kunnen dit beeld aanvullen.[2]

Het Besluit Informatiebeheer en de archiefverordeningen die voor de bij de archiefdiensten aangesloten gemeenten gelden, bieden de juridische gronden om toch over te kunnen gaan tot acquisitie van particuliere archieven. In het besluit c.q. de verordeningen is dit, met min of meer overeenkomstige bewoordingen, als volgt opgenomen:

“De archivaris is bevoegd om in de archiefbewaarplaats archiefbescheiden en documentatie op te nemen afkomstig van particuliere organisaties of personen indien dit voor de kennis van de lokale of regionale geschiedenis van belang kan worden geacht”

Vervreemding

Een derde variant om aan archieven te komen, naast wettelijke overbrenging en acquisitie van particuliere archieven is 'vervreemding'. Vervreemding is in dit geval een specifieke archiefterm waarvan de definitie luidt:

Overdracht van de eigendom door de zorgdrager aan een andere zorgdrager of een natuurlijke of rechtspersoon van archiefbescheiden

Een voorbeeld:

Bij het Gelders Archief lag het archief van het Scholtambt Zutphen. Begin 20^e eeuw is dat overgebracht naar het toenmalige Rijksarchief Gelderland omdat er in Zutphen geen goede bewaarplaats was. Dit archief heeft echter specifiek betrekking op Zutphen en inmiddels is daar wel een goede archiefbewaarplaats. Op voorstel van het Regionaal Archief Zutphen deed de gemeente Zutphen daarom in 2009 een verzoek tot vervreemding. Dit verzoek moet formeel worden gericht aan de Staatssecretaris van OC&W, d.t.v. de rijksarchivaris in de provincie.

Schenking of in bewaargeving

De particuliere collecties of archiefbestanden kunnen worden geschonken of in bewaring worden gegeven. (Over het algemeen worden losse stukken alleen opgenomen indien deze zijn geschonken.) In beide gevallen is de gemeentearchivaris verantwoordelijk voor het zorgdragen voor beheer en beschikbaarstellen van de archiefstukken als waren het overheidsarchieven. Er is echter wel een duidelijk verschil. Bij schenking gaat het eigendom van de stukken over naar de archiefdienst. De archiefdienst heeft daarbij het recht in het bestand te selecteren en stukken te vernietigen en

het recht om de toegang en de stukken te publiceren.

Bij in bewaargeving blijft het archief of de collectie eigenaar van de archiefvormer. De archiefdienst heeft niet het recht in het bestand te selecteren en zonder toestemming van de eigenaar mogen de toegang en de stukken niet worden gepubliceerd op het internet of op enige andere wijze.

In veel gevallen is het zo dat de archiefvormer voor de archieven die in bewaring worden gegeven een vergoeding betaalt. Schenking is in alle gevallen kosteloos.

Bij acquisitie van particuliere archieven zal worden aangestuurd op schenking, om het publiek zoveel mogelijk te laten profiteren van de stukken.

Zowel bij schenking als in bewaargeving wordt er een overeenkomst opgesteld. Daarin worden de voorwaarden opgenomen waaronder een archief wordt overgedragen. Enerzijds betreffen dat voorwaarden voor de manier waarop archieven worden aangeleverd. Zo moeten de archieven zijn geordend, materieel zijn verzorgd (nietjes/paperclipjes verwijderd, papieren uit ordners, stofvrij etc.) en de stukken moeten een be-

schrijving hebben. Anderzijds betreffen dat voorwaarden met betrekking tot de openbaarheid van de stukken. De archiefvormer kan bij het overdragen van de stukken aangeven welke stukken voorlopig nog niet openbaar mogen zijn. Reden daarvoor is meestal privacybescherming omdat recentere stukken nog levende personen betreft. In overleg met de gemeentearchivaris wordt bepaald voor welke stukken een openbaarheidsbeperking zal gelden en voor hoelang.

Stukken aanbieden?

Heeft u stukken in uw bezit waarvan u denkt dat ze een cultuurhistorische waarde hebben? Neem dan contact op met de betreffende archiefdienst. Zij kunnen u vertellen of zij de stukken willen opnemen en zo ja, in overleg met u de voorwaarden bepalen waaronder dit zou kunnen. ■

[1] Archiefwet 1995, artikel 12 en Archiefbesluit 1995/1996, artikel 9.

[2] Uit de nota Archiefbeleid van de Minister van OC&W, 1985

Archieven voordat ze worden overgedragen

Kaarten Lochem en Gorssel online

Aan de website van Regionaal Archief Zutphen zijn 134 kaarten van de (voormalige) gemeenten Gorssel en Lochem toegevoegd.

De onderwerpen van de kaarten zijn divers. Eén van de kaarten, gemaakt in 1639 door Nicolaes van Geelkercken, geeft de staat weer van De Cloese en Diepenbroeck in Lochem. Daarnaast zijn er kadastrale kaarten, bestemmings- en uitbreidingsplannen van de gemeenten Lochem en Gorssel en kaarten over grenswijzigingen tussen Warnsveld, Gorssel en Zutphen opgenomen in de database.

De collectie van de gemeente Gorssel

en Lochem bevat meerdere plattegronden uit het eind van de negentiende eeuw, zoals plattegronden van de gemeentehuizen in Gorssel en Lochem.

Ook een aantal kaarten van de VVV (en voorlopers) zijn nu tot in detail op de website te bekijken. Het Verfraaiings-gezelschap van Lochem liet de topgrafische kaarten van Lochem en omgeving soms mooi versieren met een schets van de omgeving of een ruiter.

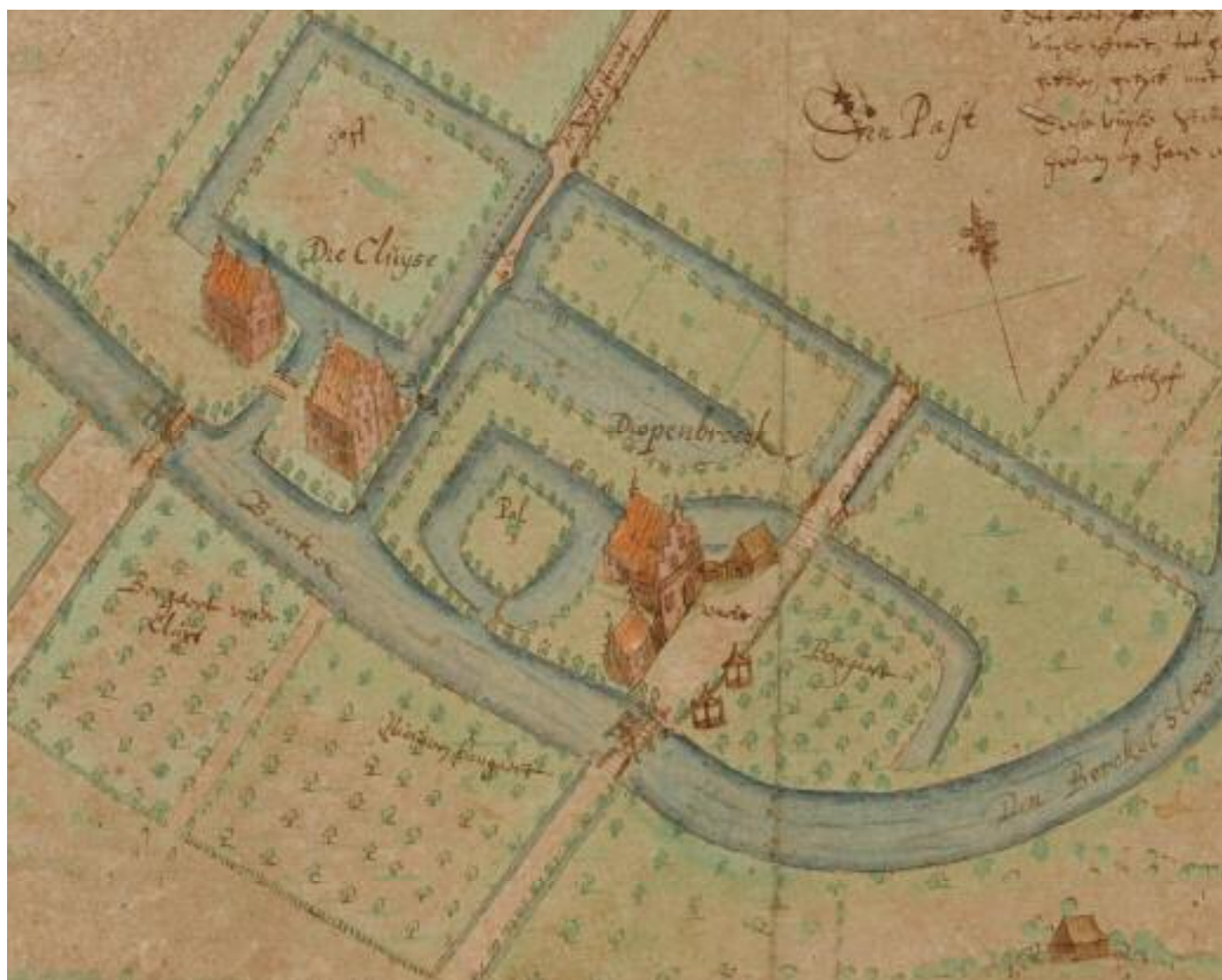
Database

De database met kaarten bevat nu bijna 800 kaarten van de gemeenten

Gorssel, Lochem en Zutphen. De kaarten zijn haarscherp te bekijken op de website. Vaak zijn details zelfs beter zichtbaar dan wanneer je naar het origineel kijkt. De originelen liggen nu goed opgeborgen in het depot en worden niet meer ter inzage gegeven. Wie graag een afdruk aan de muur wil hangen, kan een digitaal bestand of print bestellen via de website.

Ook de komende maanden worden er weer kaarten beschreven, gedigitaliseerd en vervolgens beschikbaar gesteld via de website

www.regionaalarchiefzutphen.nl ■

De Cloese en Diepenbroeck door Nicolaes van Geelkercken (detail), 1639.

Waterschapswerk: de schouw

Schouw voeren is van oudsher waterschapswerk. Al in de oudste waterschapsakten wordt het schouwen vermeld.

De graven van Gelre en Kleef vaardigden in 1328 – op *onser liever vrouwen dach lichtmissen* (2 februari) – gezamenlijk een dijkbrief uit, waarmee ze een waterschapsregeling voor het gebied van de Liemers tot stand brachten. Ze deden dit expliciet voor de verkrijgers van 26 hoeven, “*dat slach van Duvenrebroek ende Groessenre-broek*” (de broekgronden van Duiven en Groessen).

De ambtman van de Liemers zou als dijkgraaf met heemraden de schouw van de dijken en de weteringen voeren: “*ende onse amptlude doen toe schouwen opten dijken ende opter weteringen nae des landts urbar mitten heijmrade, alsoe dat dijckrecht ende die schouwe in Bethue is gelegen*”. Er werd in deze dijkbrief dus naar het genoemde Betuwse waterschapsrecht verwezen. Hoewel in de akte van 1328 – het origineel is helaas verloren gegaan – nog veel meer geregeld is wordt de verdere inhoud hier buiten beschouwing gelaten. Het gaat in dit verband enkel om het voeren van schouw.

Wat is het voeren van schouw?

Tijdens het voeren van schouw wordt gekeken of de ingelanden wel aan hun verplichtingen ten aanzien van het onderhoud van dijken en watergangen hebben voldaan.

Als een ingeland in gebreke was gebleven konden dijkgraaf en heemraden hun intrek nemen in een of ander logement op kosten van de nalatige. Zij konden er net zolang verblijven tot de ongelukkige zijn verzuim had hersteld. In de waterschapsarchieven zitten vele – soms uiterst smakelijke verhalen – over hoe een en ander in zijn werk is gegaan.

Er waren meerdere schouwvoeringen per jaar. In de archieven komen vele benamingen van schouwvoeringen voor, maar door de eeuwen heen zijn

Schouw in de 60-er jaren

de belangrijkste de volgende.

Allereerst de cierschouw of loofschouw: deze werd gehouden op de dinsdag na Beloken Pasen. Er werd bepaald of een dijkvak verbeterd of gerepareerd moest worden. Dan de aardsschouw. Dat was op St. Johannesavond, 23 juni. Er werd gecontroleerd of de dijk met aarde moest worden opgevuld. Vervolgens de bermschouw op St. Jacobi-avond, 24 juli. Het doel is duidelijk. En dan nog de ruwaar(d)schouw op St. Victoris-avond, 9 oktober. Dan werd de verdediging van de dijk met rijshout (ruwaar) gecontroleerd.

Ook nu nog – vele eeuwen later – wordt er door het waterschapsbestuur jaarlijks schouw gevoerd. Waterschap Rijn en IJssel – via, via, rechtsopvolger van de Lijmerse Schouwpolder – voert bijvoorbeeld schouw over een groot deel van de Rijn- en IJsseldijken. Hoewel schouw voeren over de grote bandijken het meest tot de verbeelding zal spreken wordt er ook schouw gevoerd over de kleinere watergangen en de daar langs gelegen oevers en kaden.

Waterschappen konden in sommige gevallen gezamenlijk schouw voeren. Zo kwamen elk jaar de watergraven van het Waterschap van de Berkel en van het Waterschap IJsselland-Baakse Beek – met hun gevolg – bijeen om de onderhoudstoestand van het Stroomkanaal van Hackfort (in de buurt van Baak) met de daarin en daarbij gelegen kunstwerken te schouwen. Het Stroomkanaal van Hackfort vormde namelijk de grens tussen beide waterschappen. Deze schouw was bij bijzonder reglement geregeld. Nadat de bestuurders de maaipaden langs de watergang hadden afgelopen en het schouwrapport was opgemaakt eindigde de schouwvoering steevast bij een eethuis, want het rapport moest toch nog getekend worden, of niet soms? Toen beide waterschappen per 1 januari 1997 werden opgeheven en beide opgingen in het grote Waterschap Rijn en IJssel verdween een stukje waterschapstraditie. Jammer. ■

Flarden geschiedenis op luiken

Hieronder doet Jaap Drupsteen verslag van zijn archiefonderzoek voor een opmerkelijke toepassing. Jaap Drupsteen was als grafisch ontwerper werkzaam ondermeer voor de NTS, NOS, VPRO en de VARA. Hij ontwierp ook de bankbiljetten van 10, 25, 100 en 1000 gulden die voor de invoering van de Euro in omloop waren.

Op 16 juni 2008 krijg ik vier dames op bezoek, architecten en projectleiders, die me polsen voor een opdracht. Een aantal stadjes, dorpen en gemeenschappen in de Achterhoek zijn bijeen gesmeed tot de nieuwe gemeente Bronckhorst. Daar hoort een nieuw gemeentehuis bij. Er is een ambitieus plan ontwikkeld voor een gebouw dat ongeveer het duurzaamste van onze tijd moet worden. Een van de maatregelen die daaraan moeten bijdragen zijn luiken voor de ramen, die kunnen worden gesloten om, al naar gelang het seizoen, zon te weren of warmte binnen te houden. Tot mijn genoegen komen er ontwerpen van een mooi gebouw op tafel. Het gedraagt zich welvoeglijk in het omringende landschap. Veel smalle, hoge ramen met openstaande luiken verlenen het een sterke karakteristiek. Alsof het gebouw met vele kieuwen de omgeving ademt. Die luiken zijn van spierwitte kunststof. Men vindt dat een beetje meedogenloos voor het oog, dus die witheid moet worden doorbroken met 'iets'. Met een idee. Met een ontwerp. Of ik dat wil maken. Ik wil dat altijd, want ik ben daartoe nu eenmaal geroepen van Hogerhand. Nu, vrijwel exact twee jaar later, staat het gebouw al een maand of vier te functioneren. Een enorme prestatie van projectleiding, architect, aannemer, en niet te vergeten van de bestuurders, die veel vertrouwen schonken aan hun team.

Een toegepast kunstwerk moest ik maken, dat zich manifesteert op 289 luiken verdeeld over alle gevels van het gebouw. Het dient zich terughoudend te gedragen - als een bescheiden melodie die de architectuur

Het gemeentehuis van Bronckhorst

begeleidt. De technische en artistieke speelruimte is uiterst beperkt. Die witte luiken moeten witte luiken blijven. De architect, Dorte Christensen, denk aan lichtgrijze vormen die als schaduwen op de luiken liggen.

Voor elke bespreking rij ik door die schitterende Achterhoekse landschappen, ondertussen tobbed over allerlei mogelijke ideeën. De gedachte dat ik eigenlijk door het beste idee heen reed, was er zo snel dat ik 'm nog lang wantrouwde: Op die luiken moeten de Achterhoekse kroonjuwelen worden afgebeeld; de landschappen. Alsof het gebouw de omgeving spiegelt. Coulissenlandschappen werden ook nog eens toneelcoulissen omdat ze verticaal werden opgedeeld. Luiken hebben echter ook binnenzijdes. Van de weeromstuit zou daar de binnenkant van het gebouw in weerspiegeld moeten zijn. De inhoudelijke binnenkant. Ik stelde me een soort typografisch dessin voor. Een binnenvoering, gemaakt met collages van documenten uit de archieven.

Het feit dat de geschiedenis van de gemeente Bronckhorst wordt gevormd door geschiedenissen van meerdere gemeenten maakte het idee inhoudelijk nog sterker. Op de luiken komen die geschiedenissen bij elkaar. Ik bleef echter beducht dat het

een beetje saai zou kunnen worden. Tot ik documenten mocht fotograferen in het archief van Hengelo.

Bladerend door dikke pakken papier met handgeschreven, getypte, met carbonpapier doorgeslagen, geprinte, door computers uitgespuugde, in allerlei bladspiegels en tabellen geperste teksten, kwam ik snel tot de conclusie dat het met dit idee ook wel goed zat. Dit was de meest directe neerslag van eeuwen Nederlands leven in de breedste zin des woords. Ik maakte proefcollages en ontmoette gelukkig meteen enthousiasme bij mijn opdrachtgevers.

Vervolgens bracht ik vele dagen door in de archieven van Hengelo, Doetinchem en Zutphen - of eigenlijk halve dagen. Het bleek vermoeiend werk. Ik zocht vooral naar typografische verscheidenheid, globaal verdeeld over enkele gemeenten en verschillende tijdperken. Dan moet je ook lezen. Over de verkoop van huizen, aanleg van wegen, vergunningen, belastingen, steun aan armen, rekeningen van aannemers, overtredingen, noem maar op. Onvermijdelijk raak je af en toe meegesleept in flarden geschiedenis.

De flarden

■ Een nauwgezet verslag van een geval van landloperij. Het betreffende individu wordt vanzelfsprekend door de veldwachter in het cachot geplaatst. Daar hebben we Swiebertje....

■ Brieven die het gemeentebestuur met vasthoudendheid schrijft naar allerlei gestichten, waarop steevast het antwoord komt dat voor 'genoemde krankzinnige' geen plaats is. Tenslotte lukt het in Delft.

■ Een jongeman die de bak in moet omdat hij uit de boomgaard van zijn buurman gejatte appels te koop aanbod op de markt te Zutphen.

■ Dikke boeken met eindeloze tabellen van melkopbrengst en vetgehalte.

■ Een waarnemend burgemeester die, na afloop van de termijn, de helft van het interieur van zijn tijdelijke dienstwoning blijkt te hebben meeverhuisd. Als blijkt dat hij elders wederom een tijdelijk burgemeesterschap heeft betrokken, wordt daar voortvarend een eind aan bewerkstelligd.

■ Moeizaam met de hand geschreven nota's van handwerkslieden voor reparaties en onderhoud aan gebouwen en wegen.

■ De uitvoerige beschrijving door de veldwachter van een treurig geval van incest.

■ Een lijst van loterijprijzen. Hoofdprijs een paard.

■ Enkele gevallen van geleden oorlogsschade die bij de gemeente die worden gedeclareerd door de landadel. Zij kennen de weg, dat is duidelijk. Verder is er alleen een fietsenmaker die graag compensatie voor een vernielde schuur zou hebben.

■ Veldwachters noteren in het algemeen graag alle verwensingen die men bij burenruzies bezigde. Frans Bromet had al meer dan een eeuw geleden aan de slag gekund.

■ Sporadisch zijn er ook Duitstalige documenten met gotisch beletterde koppen.

■ De aanwijzing van een huis en aankoop van huisraad voor een Turkse (?) familie.

■ Brede boeken met allerlei tabellen waarin werkzaamheden en gebruikte materialen voor aanleg van wegen en voorzieningen worden vermeld. Een ambtenaar heeft de werkzaamheden aan een stroomduiker beschreven in de daartoe ingerichte kolom, die even breed is als de kop: VERRICHTE WERKZAAMHEDEN.

Ongeveer ieder derde woord volgens regel afbrekend met een streepje wurmt hij in onverstoortbaar schoon-

schrift het hele verhaal in de veel te smalle kolom. Niet één keertje; nee, vele malen, boeken vol. Andere, bredere kolommen blijven grotendeels leeg. Zou hij die rigide kolomindeling zelf verzonnen hebben, of moest het zo omdat dat nu eenmaal zo was bepaald door hoger geplaatste snoodaards?

Dit zijn slechts enkele van de onvoorstelbare hoeveelheden beschrijvingen, ooit verricht om het leven van alle dag naspeurbaar te maken voor het nageslacht. En dat nageslacht doet er dan hele andere dingen mee dan ooit bedoeld of gedacht, zoals het wildplakken van flarden op de luiken van Bronckhorst's gemeentehuis.■

Jaap Drupsteen

ARCHIEFTERM

Lias

Voorbeeld van een lias: loterijbriefjes uit het oud-archief Doesburg

Tegenwoordig zijn er vele manieren om een bundel papier bij elkaar te houden. Een paar velletjes papier maken we aan elkaar vast met een nietje. Grote hoeveelheden worden voorzien van gaatjes met de perforator zodat ze gezamenlijk in een map gedaan kunnen worden.

Vroeger werden bundels papieren met elkaar verbonden door de vellen aan een snoer of koord te rijgen. Het geheel wordt een lias genoemd. Het woord lias is afgeleid van het Franse woord liasse, een bundel papieren.

In het oud-archief van de gemeente Doesburg bevinden zich twee mooie voorbeelden van een lias. Het gaat hier om twee bundels met loterijbriefjes afkomstig uit omstreeks 1740. De herkomst van de briefjes is niet hele-

maal duidelijk. Het verhaal gaat dat de bundels destijds in beslag zijn genomen van iemand die ermee op de markt in Doesburg stond.

Kennelijk had de man zich niet aan de regels voor loterijen gehouden. Net als tegenwoordig was men destijds ook verplicht om een bepaald percentage aan prijzen uit te keren. Helaas is er in het vrij complete oud-archief van Doesburg en in de rechterlijke archieven geen proces-verbaal te vinden, dat dit verhaal ondersteunt.

600 briefjes

De beide liassen zijn te zien op de foto. Elke lias bestaat uit ongeveer 600 briefjes van 95 bij 75 millimeter. De eerste 56 briefjes bevatten slechts 1 prijs, dus het verhaal van

fraude door de marktkoopman zou wel eens waarheid kunnen zijn. Toch waren er mooie prijzen te winnen; een zilveren lepel, een zilveren schenktafelbord, zes rijksdaalder, 10 rijksdaalder enz.

Beide liassen zijn door hun vorm kwetsbare archiefstukken. De papieren werden vaak zodanig aan het koord bevestigd, dat op de plaats van het gaatje enige tekst verloren is gegaan. In archieven zijn liassen vaak uit elkaar gehaald en opgeborgen in een omslag of map om te voorkomen dat er meer tekstverlies optreedt.

De liassen uit Doesburg worden in hun oorspronkelijke vorm bewaard om zo een mooi voorbeeld te blijven van deze bijzondere manier om papieren op te bergen. ■

Akten van indemniteit?

Alle akten van indemniteit die het Regionaal Archief Zutphen heeft, zijn nu op de website te bekijken. Van Almen, Lochem en Zutphen zijn deze akten in beperkte mate bewaard gebleven. Aan de scan wordt een index op naam gekoppeld. Wat zijn akten van indemniteit?

Voor de invoering van de armenwetten in de negentiende eeuw, kwamen de kosten voor het verzorgen van armen vaak voor rekening van het stadsbestuur en de plaatselijke diaconie. Om een grote toestroom van (mogelijk) armlastigen te voorkomen, vroegen steden - vooral in de zeventiende en achttiende eeuw - aan nieuwkomers een akte van indemniteit of borgbrief. In deze akte gaf de diaconie of het bestuur van de plaats van herkomst de garantie zorg te dragen voor de betreffende persoon indien hij of zij tot armoede zou vervallen. Zonder deze akte mochten mensen niet in de stad wonen. Welgestelden, seizoensarbeiders en militairen hoefden geen akten van indemniteit te overleggen.

De eerste vermelding van maatregelen tegen de toestroom van vreemden naar de stad Zutphen, staat in het Memoriën en Resolutieboek van 1595: iedere vreemde moet zich binnen acht dagen melden bij het gericht. In 1600 mogen ze één nacht in de stad verblijven, maar in de zeventiende eeuw worden de regels aangescherpt: Zutphenaren die onderdak verlenen worden boetes opgelegd.

Het Lochems stadsbestuur besloot in 1691 dat alle "armoedige en twijfelachtige personen" die zich zonder toestemming van de magistraat bij mensen in huis bevinden, binnen zes weken weg moeten zijn. De boete bedraagt 25 goudgulden. Er zijn geen Lochemse akten bewaard gebleven uit de zeventiende eeuw. We weten niet of ze zijn afgegeven.

Er zijn ook geen Zutphense akten uit de zeventiende eeuw. In een resolu-

tie van de magistraat uit 1751 staat dat Zutphen niet gewoon is akten te vragen aan vreemden. Ook het afgeven van een dergelijke akte aan vertrekkende personen, was tot dan in Zutphen ongebruikelijk. In de jaren erop worden wel certificaten afgegeven, maar het afgeven van akten van indemniteit blijft "tegen de constante gewoonte".

Het kwam vaker voor dat een stad of diaconie geen akten van indemniteit wilde afgeven. Zo mocht de diaconie van Hall van het ambt Brummen in 1773 geen "guarantie" afgeven aan vertrekkende personen. Brummen stelde in 1767 een armenjager aan die landlopers en bedelaars uit het ambt moest verdrijven "met matige belediging des lichaems". Voor Almen, Gorssel, Vorden en Warnsveld was één armenjager aangesteld. In het RAZ berusten alleen akten van indemniteit uit Almen.

Aan het einde van de achttiende eeuw - onder invloed van de Fransen - moest ook Zutphen akten van indemniteit afgeven. Van 1789 tot 1812

vinden we gestructureerd akten van indemniteit van binnenkomende vreemdelingen. In Lochem was men al in 1765 begonnen met de administratie. Daar werden ook in ieder geval vanaf dat jaar akten van indemniteit afgegeven. In Zutphen zijn er geen afgegeven akten bewaard gebleven.

Het reglement dat het Departementaal Bestuur van Gelderland in 1803 uitgaf, lijkt invloed te hebben gehad op de werkwijze van de steden; in 1803 zien we in Almen, Lochem en Zutphen een hernieuwde nauwkeurigheid in de administratie. Van lange duur was dit niet. De Wet op het Domicilie van Onderstand (1811) bepaalde dat de geboortegemeente de onderstandsgemeente was, tenzij men naar een andere gemeente trok: deze werd dan na een jaar onderstandsgemeente. Een wet in 1818 verlengde deze periode tot vier jaar. De akten van indemniteit werden daarmee afgeschaft.

Zie op de website van het Regionaal Archief Zutphen voor een uitgebreid informatieblad hierover. ■

Landelijke Archievendag

De vier Oost-Gelderse archiefdiensten organiseren dit jaar samen Landelijke Archievendag (16 oktober). Omdat dit jaar het landelijke thema Water is, vinden alle activiteiten plaats bij het Waterschap Rijn en IJssel in Doetinchem. U bent van harte welkom op zaterdag 16 oktober tussen 11 en 15 uur.

Een greep uit de activiteiten:
tentoonstelling van historische kaarten
digitale fotopresentatie met als thema water
korte lezingen
expositie van Dirk van der Maat uit Zutphen

Het Waterschap is gevestigd aan de Liemersweg 2 (ingang Europalaan) in Doetinchem.

Binnenkort meer informatie op onze websites

Achterhoeks Archief
Louise de Colignystraat 11a
7001 GD Doetinchem
Tel. 0314 - 377 171
Fax: 0314 - 327 451
www.achterhoeksarchief.nl

Openingstijden:

Dinsdag	09.00 - 21.00 uur (09.00 - 16.30 uur mei/aug.)
Woensdag	09.00 - 16.30 uur
Donderdag	12.00 - 16.30 uur
Vrijdag	09.00 - 16.30 uur

Voor bezoek aan de vestigingen in Aalten, 's-Heerenberg, Lichtenvoorde en bij Huis Bergh dient u tevoren telefonisch een afspraak te maken.

Waterschap Rijn en IJssel
Liemersweg 2
7006 GG DOETINCHEM
Tel. 0314 - 369 369
www.wrij.nl/organisatie/archieven

Openingstijden:

in principe alle werkdagen mogelijk van 09.00 tot 16.00 uur, alleen op afspraak met de archivaris: Henriëtte Marsman-Slot, h.marsman@wrij.nl

redactie

Alex Koster, Femia Siero, Sandra Oosterholt, Henriette Marsman, Peter Bresser

eindredactie

Femia Siero

tekstbijdrage

Mirjam Barendsen, Etienne van den Hombergh, Jaap Drupsteen, Marjolijn van Rooij, Caroline Reilink

druk

Drukkerij Tesink

redactieadres KWARTIER

Spiegelstraat 13-17, 7201 KA Zutphen
regionaalarchief@zutphen.nl

Colofon

Regionaal Archief Zutphen
Spiegelstraat 13
7201 KA ZUTPHEN
Tel. 0575 - 512157
www.regionaalarchiefzutphen.nl

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag 09.00 – 17.00 uur

Streekarchivariaat

De Liemers en Doesburg

Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
Nieuwstraat 4
6981 AJ DOESBURG
Tel. 0313 - 481319
www.liemersverleden.nl/sald

Openingstijden:

Locatie Duiven:

Maandag 09.30 - 12.30 uur, 13.30 - 16.30 uur

Locatie Zevenaar:

Dinsdag 09.30 - 12.30 uur, 13.30 - 16.30 uur

Locatie Doesburg:

Donderdag en vrijdag 09.00 - 16.30 uur,
overige dagen op afspraak

Open Monumentendagen

Tentoonstelling Bouwtekeningen uit de 19e eeuw
11, 12 september, 13-16 uur
Regionaal Archief Zutphen, toegang gratis

Oost Gelderse Contactdag (genealogie)

18 september, 10-16 uur
cultureelcentrum De Bron te Groenlo,
toegang gratis

Landelijke Archievendag op locatie

16 oktober, 11-15 uur
Waterschap Rijn en IJssel, toegang gratis

Cursus paleografie

10 lessen vanaf 4 november
Opgave noodzakelijk
Regionaal Archief Zutphen

Voor verdere informatie zie de websites van de betreffende instellingen.

Activiteiten